

Izložba *Beskičmenjaci*, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo; Fotodokumentacija Zemaljskog muzeja BiH

SUMMARY

Tracing the museological tradition in presenting collections of the museums and galleries in Sarajevo

Branka Šulc

After extended preparations had been done the Regional Museum of Bosnia and Herzegovina in Sarajevo opened in 1888. Following the design of Karl Pražik, a foremost architect of the Austro-Hungarian period in Bosnia, a complex of buildings was built between 1908 and 1913. They were built in the shape of pavillions and designed for the museum, coming to be evaluated as some of the most functional and representative buildings in this country. The Museum developed research work in archaeology, ethnology and science, aiming at the application of the most recent museological methods available.

The permanent display *Bosnia and Herzegovina in the Middle Ages* opened in 1978, designed on the principle of a complex thematic approach. The stylistic harmony and the visual identity of this display continued with the later displays of *Bosnia and Herzegovina in Prehistoric and Roman Times*, put up in 1988. The innovation in the presentation is the chronological approach to the presentation alongside the interpretation of thematic units such as towns and villages, economy, art and religion, etc. The principle of lapidarium presentation was abandoned and the stone exhibits were placed into the context of the theme. Within the science department several new permanent displays were realized, such as *The Living World of Bosnia and Herzegovina*, *Forests of Bosnia and Herzegovina* and others. The botanical department within the museum complex was also reconstructed. In spite of the permanent displays of an older date as well as the newer ones, there is always a continuity in the museological manner of theme presentation, beginning with the legends and the lighting to the harmony of old and new showcases. New security installations were introduced in 1990/91. The information service of the museum is effectively organized.

The new display in Sarajevo was installed by the Museum of the 14th Winter Olympics, and the City Museum of Sarajevo renovated the displays in Svrcina House (1987) and Despića House (1987). Other museum in Sarajevo are also mentioned as well as galleries which needed expansion of space and arrangement of new displays. Due to insufficient financial aid Sarajevo does not show an obvious improvement in museological activities.

UMJETNIČKA GALERIJA ENVERA KRUPIĆA – BIHAĆ

Nijazija Maslak
Regionalni muzej Pounja
Bihać

Regionalni muzej Pounja u Bihaću potakao je osnivanje Umjetničke galerije Envera Krupića¹. Podržali su ga opštinski i republički organi. Na taj način Enver Krupić, istaknuti bosansko-hercegovački i jugoslavenski slikar, dobit će svoju galeriju, u kojoj će biti skupljeni i izloženi njegovi najbolji radovi.

Galerija bi djelovala u sastavu Regionalnog muzeja Pounja u Bihaću, koji bi bio i nosilac investicije. SIZ kulture BiH već je prebacio pola miliona dinara, a sam Enver Krupić najavljuje učešće u troškovima gradnje sa 250.000 njemačkih maraka. Osim toga, Krupić galeriji poklanja 20 slika (ulja na platnu) većeg i srednjeg formata i 20 akvarela većeg formata s temom Une. Osim vlastitih umjetničkih djela slikar bi poklonio komadni stilski namještaj od plemenitog drveta, originalni duborez iz doba talijanske renesanse XVI stoljeća, baroka XVII stoljeća, te francuski u stilu Luja XVI, dva originalna perzijska tepiha i biblioteku od 500 knjiga, uglavnom iz oblasti likovnih umjetnosti.

Donacija Envera Krupića, kao izraz *ex speciali gratia*, prema Bihaću i Bihačkoj krajini, dar je vrijedan pažnje, poštovanja i iskrene zahvalnosti. Zakonsko-pravna regulativa oko preuzimanja, održavanja i čuvanja, te načina muzejsko-galerijske prezentacije i najzad vlasništva donacije, riješit će se putem valjanog ugovora između Regionalnog muzeja Pounja i Envera Krupića.

Uporedo sa ovim, u toku je akcija da se prikupi oko 40 drugih djela Envera Krupića, koja su u vlasništvu preduzeća i privatnih lica. Pretpostavlja se da bi ih vlasnici ustupili jednoj galeriji regionalnog značaja.

Najprije se prišlo izradi stručnog elaborata. Taj posao uspješno je obavio dr. Krešimir Ižaković, muzejski savjetnik Muzeja I. zasjedanja AVNOJ-a. U izradi elaborata, on je pošao od donatorove želje, da se projektira i sagradi novi galerijski objekt, što je onda bitno uticalo na koncepciju elaborata, širinu zahvata i problematiziranje osnovne ideje arhitektonsko-urbanističkog i kulturno-istorijskog i spomeničkog fundusa aglomerata Bihaća. Slijedeći ovu logiku, apostrofirana je misao da sve ono što je novo i od potrebe gradu, on će prihvatiti i ugraditi u svoje tijelo, samo ako to novo ne negira postojeće, tradicionalno i spomeničko, nego ga u duhovnom i materijalnom smislu nadopunjuje, bogati i oplemenjuje, stvarajući na taj način riznicu trajnih i funkcionalnih vrijednosti grada.

Djelatnost Galerije, predstavljena je u optimalnoj organizacionoj formi, s obzirom na njezin izložbeni i radni prostor, te s obzirom na naučni, stručni i pomoćno-tehnički kadar. Autor je u novoj zgradi predvidio i prostor za neke stručne službe, koje nedostaju bihačkoj

muzejsko-galerijskoj i spomeničko-zaštitnoj službi, a predlaže da se Galerija gradi u etapama.

Na osnovu stručnog elaborata idejni projekat za galerijsku zgradu izradio je Enver Krupić. Po svojoj kompoziciji i formi, po svojim enterijerima i eksterijernim rješenjima zamišljena je tako, da se kao spomenik zanimljive muzejsko-galerijske arhitekture funkcionalno i arhitektonski osmišljeno uklapa u urbanistički kompleks bihačke gradske jezgre. Zgrada bi se sastojala od prizemlja i jednog sprata. U prizemlju bi se pored prostora za izlaganje djela Envera Krupića nalazio i prostor za gostujuće izložbe, radni prostor za osoblje i atrij sa fontanom. Na spratu bi bio drugi dio izložbenog prostora, atrium sa fontanom, sala projekcije iz istorije umjetnosti i biblioteka. Ostava za umjetnička djela, kao i sanitarni čvor bili bi u suterenu. Neposredni prostor oko galerijske zgrade, u harmoničnom skladu s njezinim arhitektonskim rješenjem, bio bi oplemenjen takvim uzorcima pojedinih kultura da uz prijatne mirise i slikoviti vizuelni ugođaj upotpunjen sa dvije fontane sačuva izvornost i autentičnost specifične vegetacije Pounja.

Donacija Envera Krupića, svojim brojem umjetnina i njihovom likovno-estetskom i umjetničkom vrijednošću, te svojom specifičnom tematikom i visokim egzekutivnim umijećem u žanru Krupićevih likovnih preokupacija, predstavlja značajno obogaćenje bihačkog likovnog fonda. Galerija po svojem smještaju u gradskom miljeu, po svojim arhitektonskim odlikama i eminentno kulturnom misijom, pridonosiće kulturnom i javnom životu grada, te uticati da široka muzejsko-galerijska publika bude ne samo korisnik nego i sudionik u stvaralački intoniranoj komunikaciji između javnosti i galerijskih vrijednosti i dobara.

Primljeno: 12. 4. 1991.

BILJEŠKA

¹ Enver Krupić je rođen 5. aprila 1911. u Bosanskoj Krupi. Osnovnu školu je završio u Krupi, a gimnaziju u Bihacu i Sarajevu. Studij slikarstva je završio u Beogradu 1937. godine, a sljedeće godine odlazi u Pariz, gdje nastavlja svoje studije likovne umjetnosti na École Nationale Supérieure des Beaux Arts u klasi profesora Sabatea, i kao vanredni student studira istoriju umjetnosti na Sorboni.

Prvi put samostalno izlaže 1952. godine u Beogradu, poslije čega odlazi na duža studijska putovanja u Francusku, Englesku, Italiju, Njemačku, Austriju, Belgiju, Tunis, Alžir, Maroko i drugi. U međuvremenu priređuje samostalne izložbe u zemlji i inozemstvu, a nakon izlaganja svojih ostvarenja u Milanu 1968. godine uvršten je u Enciklopedia Universale – SEDA – Della Pittura Moderna (Milano 1969. godine).

Danas živi u Bihacu, gdje još uvijek s mnogo energije i zanosa slika jedinstveni »umjetnički serijal«, zlatnih unskih čarolija.

SUMMARY

The Enver Krupić Art Gallery in Bihać

Nijazija Maslak

The Regional Museum of Pounje in Bihać initiated the foundation of the Art Gallery of Enver Krupić, a prominent artist (born in 1911 in Bosanska Krupa, studied painting in Belgrade and Paris). The painter donated 20 paintings and 20 drawings, some furniture and his library to the museum, and has offered to participate in the costs of building new premises for the gallery. The author of the expert project analysis of the Gallery is Krešimir Ižaković, and the conceptual design of the building has been made by Enver Krupić. The gallery is to function as part of the Regional Museum of Pounje, offering space for occasional exhibitions.

MUZEJ NEEUROPSKIH KULTURA – SEM, GRAD GORIČANE

Program namjene i struktura muzejske komunikacije

Ralf Čeplak

Muzej neeuropskih kultura

Grad Goričane

ili Koliko je dugi put od utopije do realnosti?!

ili Da li su Slovenci već dosegli stupanj razvoja civilizacije na kojem mogu parirati tzv. razvijenom svijetu (i kada mogu otvoreno komunicirati s tim svijetom bez prethodnog omalovažavanja, raznoraznih kompleksa itd., o realnim potrebama realne ustanove »riznice uspomena i znanja« – MUZEJA?!) na području kulture odnosno muzealstva?

Prije godinu dana svijet nije vjerovao da će se srušiti Berlinski zid, a to se dogodilo veoma brzo.

Nitko nije vjerovao u ponovno udruživanje Njemačke, a i to se dogodilo. Nitko nije vjerovao u tako fundamentalne promjene u Sloveniji, a ipak se događaju.

Prije dvije godine urušio se strop u Gradu Goričane i tom je prilikom gotovo pokopao moju prethodnicu i osnivačicu SEM – Muzeja neeuropskih kultura dr. Pavlu Strukelj. Imala je izuzetnu sreću da je ostala živa. Urušeni je strop u našoj »kulturnoj« sredini bio sreća u nesreći odnosno signal da je ipak osvanuo dan kada zgradu treba temeljito sanirati, obnoviti i restaurirati.

Možda izgleda čudno da sam ovaj tekst započeo s Berlinskim zidom, no činjenica je da postoje nevjerojatne paralele s goričanskim dvorcem. Kao što je bilo potrebno srušiti Berlinski zid da se rodi neka nova (prije godinu dana još posve utopijska) kvaliteta, tako se i strop u Goričanama morao urušiti da bi se konačno ipak pronašla sredstva da u veljači ove godine počne sanacija i obnova, i možda će i ovdje nastati neka nova (za sada potpuno utopijska) kvaliteta – MUZEJ, kakovog Slovenci zaslužuju.

SEM – Muzej neeuropskih kultura, Grad Goričane, bijaše prvi muzej te vrste u Jugoslaviji i još danas je vodeći po opsegu i kvaliteti svojih zbirki. No ne radi se samo o tome. Važnija je spoznaja da su Slovenci poput drugih ljudi, znatiželjni, hrabri, ponekad s avanturističkim porivom, ponekad idući trbuhom za kruhom, ponekad zbog potrebe da pomažu drugim ljudima i još zbog cijelog niza drugih razloga odlazili u daleke krajeve, susretali se s domorcima, živjeli s njima samo kratko ili čak i duže vrijeme, a ponekad čak i cijeli život. Pri povratku kući ili putem pismenih kontakata sa sunarodnjacima, pripovijedalo se, objašnjavalo, ponekad su se javljala pitanja koja nas muče: »kako žive ljudi drugdje, kakvi su, razlikuju li se doista toliko od nas, odnosno mi od njih, u čemu se očituju te razlike itd. Sa svim tim informacijama su dolazili k nama i najrazličitiji proizvodi – predmeti za svakodnevnu upotrebu, vjerski predmeti, odjeća, oružje, glazbala... Ti su predmeti